
Indholdet

af

Denne Fjerde Deel

af

Selskabets Skrifter.

1.) D. J. E. Gunnerus, om en Haabbrands
Unge (*Pullo Squali glauci* Linn.) udtagen
af sin Moder.

2.) — — — Videre Oplysning om Brug-
den (*Squalo maximo*). Samt Beviis,
at

at denne, efter Formodning, har været den
Fisk, som opslugede Propheten Jonas.

- 3.) — — — — Om nogle Norske Coraller.
- 4.) — — — — Om adskillige Søe-Svampe.
- 5.) — — — — Om nogle Norske Planter.
- 6.) — — — — Om Grund-Bedden eller Hav-
Grænen, (Acyonio arboreo Linn.)
- 7.) — — — — Om Laxe-Storjen, (Scombro
pelagico Linn.)
- 8.) — — — — Forklaring paa Tab. X. an-
gaaende Søe-Rusens Anatomie.
- 9.) — — — — Om Stour-Bagnen eller de
Gamles Orca.

-
- 10.) Pet. Frid. Suhm, om nærværende 18de
Seculi Character. 4de Stykke.
- 11.) — — — — Anmerkninger til den Femte
Tome af Verdens almindelige Historie.
- 12.) Niels Brog Bredal, Tanker om Vi-
denskabers og Indsigters Erhvervelse,
for saavidt samme kan misbringes, og bru-
ges paa rette Maade.
- 13.) Om Fornøielse og Forholdelighed.
- 14.) Hans Strøm, Beskrivelse over Norske
Insecter. 2det Stykke.
- 15.) Peter Dan. Baade, om Trondhiemske
Have-Planter.
- 16.) Jac. v. der Lippe Parelius, om Graas-
Falken og Slagørnen eller Skiorvingen.

17.) — — — — Beskrivelse over nogle Kors-
trold.

18.) Joh. Dan. Berlins Observationer af
Barometro, Thermometro, Windene og
Veiret for Aaret 1765. i Trondhiem.

19.) — — — — Observationer af Barometro,
Thermometro, Windene og Veiret for
Aaret 1766. i Trondhiem.

Fortale.

Da Selskabets Skikkelse for nærværende Tid befindes meget til dets Fordeel forandret; Saa tvivles ikke paa, at jo alle vore velyndende Læsere, men især Selskabets fraværende Medlemmer, ønske derom at bekomme nogen nøiere Efterretning: Hvilken derfor herved, endskjønt ganske kortelig, meddeeles. Fra Aaret 1760., da det af mig, i Selskab med de

tvende grundlærde Mand og mine meget gode Venner, Hr. Stats-Raad Peder Friderich Suhm og Hr. Professor, da værende Rector, Gerhard Schiøning, allerførst her i Tronhiem blev begyndt, indtil Aaret 1767. har det ikkun haft faa Medlemmer og ingen ordentlig Forfatning. Men, efter at en heel Mængde af de anseeligste og lærdeste Mand, i sær af Norge, i sidstbemeldte Aar til Medlemmer vare blevne udvalte, har det bekommet sine faste Love, ganske samtydigen vedtagne i en anseelig og talrig Forsamling her i Tronhiem: Hvilke derefter af Hans Kongelige Majestæt allernaadigst ere stad-

fæstede,

fæstede, saasom den Høi-Kongelige Bevil-
ling, der næst efter denne Fortale er tryk-
ket, priseligst bevidner. I Følge heraf
tiltraadde jeg sidstleden 29. Januarii, som
Hans Kongelige Majestæts høie God-
sels-Fest, ved en offentlig Tale, mit Em-
bede, som Selskabets bestandige Director
og Vice-Præsæs; Da tillige Selskabet for-
ste Gang offentlig og høitidelig blev aab-
net. Hvilken min Tale, tilligemed Hr.
Secretererens, foran denne Deel kan
læses. Medlemmernes Navne, som her,
næst efter den Høi-Kongelige Bevilling,
meddeles Fortegnelse paa, ere anførte
efter Tiden, da de ere blevne udvalte,

Zii Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Wendes og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmercken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst; Giøre alle vitterligt: At efter som Ds Elskelig Doctor Theologie, Johannes Ernst Gunnerus, Biskop over Trondhiems Stift, og Niels Krog Bredal, Borgemeester udi Bor Riobstæd Trondhiem, ved indgivne allerunderdanigste Memorial, af Dato 14de Martii sidstleden, paa Selskabets Begne, som for nogle Aar siden til Videnskabernes Befordring,

udi bemeldte vor Kiøbstæd Trondhiem,
 er bleven oprettet, hos Os haver ansøgt
 og begiæret Borez allernaadigste Con-
 firmation paa efterskrevne, til dets
 Indretning og Vedligeholdelse forfat-
 tede Article, lydende Ord efter andet
 saaledes:

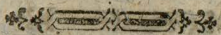
- 1.) Selskabet bestaaer af en Præsæs, som
 kan være fraværende, en Vice-Præ-
 ses, et uindskrænket Antal af inden-
 landske og udenlandske Medlemmer,
 en Secreterer, en Casserer, og en
 Bibliothecarius.
- 2.) Ved Selskabets Aabning delibereres
 om, hvem det til Patronus Societa-
 tis og Præsæs perpetuus vil udbe-
 de sig.
- 3.) Til bestandig Vice-Præsæs og Direc-
 tor (som alene haver Jus convo-
 candi) er allerede udvælt ved een-
 drægtige Stemmer, Hr. Biskop
 Gunnerus, som Stifter og første
 Begynn-

Begynder af Selskabet, hvilken, saavel ved Tiltrædelsen til Embedet, som og ved Selskabets Anniversaria, holder en Tale, som siden bliver trykket blant Selskabets Skrifter.

Den første Tale bliver besvaret af Secretereren, men ganske kortelig, hvis Svar bliver trykket.

4.) Secretererens Embede er, at føre Correspondencen, som egentlig angaaer Selskabet, samle Stemmerne, holde Protocolen, udstæde Receptionspatenterne, efter Selskabets foregaaende Ordre. Protocolen, samt Selskabets store Segl, forblive og i hans Forvaring, men det lille Segl hos Vice-Præsæs. Vice-Præsæs lader ved hans Foranstaltning besørge de overordentlige Forsamlinger, som kunde behøves; da Selskabet ellers ordentligvis første Mandag i hver Maaned, Klokken fem om Eftermiddagen, forsamles, og i hvilke Forsamlinger (som bør holdes paa et offentlig Sted) Secretereren oplæser de Afhandlinger, som

kunde være indkomne. Og da Niels Krog Bredal har paataget sig at forrette dette Embede uden nogen Belønning, saalænge han i Trondhiem forbliver, skeer med samme Embede ingen videre Omskiftelse.

5.) Til Casserer, som aarligen omskiftes, udvælges ved de fleste Stemmer een Audi Trondhiem boesiddende, af Selskabets Lemmer. Han holder Regnskab over Selskabets Indtægt og Udgift, og ved Aarets Udgang aflegger Rigtighed derfor.

6.) Til Bibliothecarius udvælges iligemaade een af de paa Stedet værende Medlemmer. Hans Pligt er at holde en Fortegnelse over Selskabets Haandskrifter, Naturalia, Tegninger, trykte Bøger &c., og ordentlig beskrive Museum Societatis, saa at det med Tiden kunde gives i Trykken. Han bør og Onsdag og Lørdag Eftermiddag, fra Klokken to til fire, holde Bibliotheket aabent for alle Studerende, og gaae dem til haande,

haande, som forlange det. Hvad han af Bibliotheket laaner ud, bliver han selv ansvarlig for, og bør Vice-Præsæs dermed have flittig Tilsyn. Uden for Byen maa ingen Bog udlaanes.

- 7.) Naar nogen, foruden de allerede antagne Lemmer, foreslaaes til at være Selskabets Medlem, (hvorfra ærbørdige og lærde Studenter ikke bør udelukkes) skal derom voteres, og hvis de fleste Stemmer bifalde hans Antagelse, bevilges samme; hvorved den antagne, om han er paa Stedet, holder en Tale, som besvares af Secretereren eller een af de andre Lemmer, alt efter Vice-Præsids Gotbefindende. Disse og alle andre Taler, synderlig de ved visse Høitideligheder, bør holdes in pleno confessu, og ved aabne Døre, og maa enhver Medlem, som ved saadan eller al anden Leilighed udebliver, tilkiendegive Vice-Præsidi sit Forfald.

8.) En-

ningen, Fiskerierne, og saa videre, bor med Glid drives. De Afhandlinger, som indsendes eller indleveres, bliver af Selskabet in pleno prøvede og bedømmede, hvorefter de blive leverede til een eller flere af Medlemmerne, til nyiere Prøvelse, alt efter Vice-Præsidis Godbefindende, og siden efter befunden Fortieneste indlemmede i Selskabets Acta. Alle Afhandlinger trykkes paa Dansk, og bliver derfor alle, i et andet Sprog indsendte, først paa Dansk oversatte af Secretereren. Iblant andet, da Selskabet og har Sprogets Fuldkommenhed til Dilemärke, maa nyie sees paa en smuk og flydende Stil, samt en fornuftig Orthographie, i Henseende til hvilken sidste i sær Selskabet bor forene sig, at ikke alt for stor Uovereensstemmelse i dets Skrifter skal bemærkes.

- 10.) Afhandlingerne in Actis indrykkes efter Faculteternes sædvanlige Orden, saa at de Theologiske staae først, dernæst de Juridiske, og saa videre.

11.) Biskoppen er ex officio Selskabets
Skrifters Censor perpetuus, hvad
enten han er Selskabets Medlem
eller ikke, og hvad enten Skrifterne
trykkes her, eller paa et andet Sted
i Rigerne, alt i følge Kongelig
allernaadigste Rescript af 27 Augusti
1762.

12.) Selskabets nærværende Tilstand til-
lader ikke, at Medlemmerne faae et
Exemplar frit af dets Skrifter; Dog
bør et indbunden Exemplar allerun-
derdanigst overleveres til Hans Kon-
gelige Majestæts Bibliothek, ligele-
des til den udvælgende Præsæs, og
endelig et til Selskabets Bibliothek,
som bør være i Nærværelsen af Au-
ditorio. De øvrige Exemplarer,
som Selskabet har accorderet sig af
Forleggeren, blive solgte, og hvad
deraf løses, leveret til Cassereren, til
en Hielp at bestride Selskabets sæd-
vanlige Udgifter.

13.) Skulde Selskabet finde for got, at
udsætte Belønninger paa en eller
anden

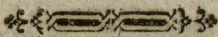

anden Afhandling, forbydes vel
ingen af Selskabets Medlemmer at
smudarbejde noget i samme Materie;
Men for at forekomme al Mistanke
af Partiskhed, udgives ingen Be-
lønning til nogen af Selskabets in-
denlandiske Medlemmer.

14.) Enhver af Medlemmerne, hvis Em-
beds Forretninger og Omstændighe-
der det vilde tillade, gjør sig en For-
nøielse af at bidrage, hvad han
kan, til Selskabets Diemerke: Dog
skal det altid komme an paa enhver
Gøtbesindende, hvorledes og hvad
han dertil vil bidrage, og overalt
bliver ingen, som ei pensioneres,
forbunden til at indlevere Afhand-
linger, eller at lade sig andre Be-
sværligheder paalægge, naar han
dertil ei haver Lyst eller Leilighed.

15.) Medlemmerne foreener sig med hin-
anden om at holde de beste inden- og
udenlandske Lærde Journaler, hvil-
ke, naar de har gaaet om, hensæt-
tes paa Bibliotheket.

16.)

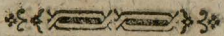

16.) Naar Samlinger holdes, sidde Medlemmerne paa tvende Sider, og Vice-Præsæs øverst paa den eene.

17.) Naar en Medlem, som opholder sig i Trondhiem, aldeles forlader Byen, bør han med en Tale tage Afskæed, som besvares af en af de andre nærværende Medlemmer.

18.) Naar en Medlem døer, bør hans fuldstændige, vel og ziirlig udarbejdede, Levnets-Beskrivelse oplæses i Selskabet af Secretereren, og derefter i dets Actis trykkes, naar saaledes for got befindes. Til hvilken Ende alle Medlemmer besørge deres Levnets-Beskrivelse, eller i det mindste forsyne Secretereren med gode Materialier dertil.

Da ville Vi indbemeldte Article, saaledes, som samme heroven indført findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste; Desligeste Vi og
herved

herved allernaadigst ville have bevilliget, at forskrevne udi Vor Riobstæd, Trondhiem indrettede Selskab, maa herefter føre Navn af, og kaldes: Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, samt at dette Selskab til Patenters Udstedelse for de antagende Lemmer maa betiene sig, saavel af et større Seigl trykket udi grønt Bort med Dverskrift: Kongelig Norske Videnskabers Seigl, som og af et mindre Brev-Seigl til Correspondencens Førelse med samme Dverskrift, alt efter de dertil allerunderdanigst indsendte Tegninger og Udkast for begge Seigl, som Vi saaledes herved allernaadigst ville have approberet. Forbydendes alle og enhver herimod, efter som forskrevet staaer, at hindre, eller udi nogen Maade Forfang at gjøre,

b

under

under Vor Hyldest og Naade. Gi-
vet paa Vort Slot Travendahl den
17 Julii Anno 1767.

Under Vor Kongelige Haand og
Signet.

Christian.

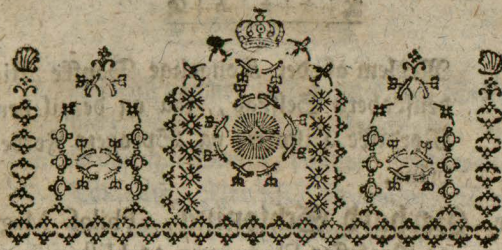
D. Thott.

Selska

uden at iagttage nogens Rang. Heraf sees altsaa Selskabets nærværende Forfatning. Der er nu giort, hvad der paa vor Side kan giores. Resten overlades til Gud og Kongen, samt alle retskafne Patriots Fliid og Nidkiærhed. Der kunde vel være et og andet, hvad denne Deel af Selskabets Skrifter angaaer, at erindre; Men da Afstrykken deraf endnu ei er seet, maa saadant forspares til en anden Tid.

Trondhiem den 9. Martii 1768.

J. E. Gunnerus.

Selskabets

Præsæs (dette høie Embede er endnu ikke besat.)

Vice-Præsæs og Director Perpetuus, **Johan Ernst Gunnerus**, S. S. Theologie Doctor og Professor, Biskop over Trondhiems Stift, samt Medlem af Videnskaberne Akademier i Stockholm og Augsburg, saa og det Latinske Selskab i Jena.

Secreterer, **Hr. Niels Krog Bredal**, Borgemester i Trondhjem, samt Medlem af de smukke Videnskabers Selskab i Kiøbenhavn.

De nu værende Medlemmer.

Hr. Peter Friderich Suhm, virkelig Stats-Raad og Kammer-Junker, samt

Medlem af det Kongelige Danske Videnskabers Selskab, saa og det til den Nordiske Histories og Sprogets Forbedring.

Hr. **Berhard Schioning**, Philos. Mag. og Professor Eloquentiæ og Historiarum ved det Kongelige Ridder-Akademie i Sorø; Medlem af det Kongelige Danske Videnskabers Selskab, saa og det til den Nordiske Histories og Sprogets Forbedring.

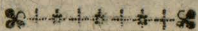
Hr. **Robertus Stephanus Henrici**, Doctor Medicinæ og Physicus i Trondhiem.

Hr. **Hans Strøm**, Sogne-Prest til Boldens Præstegield i Bergens Stift, samt Medlem af det Kongelige Danske Videnskabers Selskab.

Hr. **Erich Berhard Schytte**, Sogne-Prest til Burnæs i Nordlandene.

Hr. **Johan Daniel Berlin**, Ober-Brand- Directeur og Organist i Trondhiem.

Hr. **Carl von Linnæe**, Ridder af Nord-Stiernnen, Archiater, Professor Medicinæ og Botanicæ i Upsal, Medlem af Vidensk.

Videnskaberne Akademier og Selskaber i Paris, Upsal, Stockholm, Petersburg, Berlin, London, Monspelier, Toulouse, Florens, Edenburg, Bern, samt det Keiserlige Natur-forskende.

Hr. Henrich Tonning, Medicinæ Licentiatus.

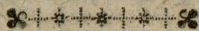
Haus Excellens, Hr. Boldemar, Greve af Schmettau, Ridder af Dannebrog, General og Kammerherre.

Hr. Johan Wiebe von der Osten, Ridder af Dannebrog, Kammer-Herre, Commanderende General Nordenfields, og Commandant over Trondhiems Fæstninger.

Hr. Caspar Herman Storm, Ridder af Dannebrog, Geheime-Raad, Kammer-Herre, Stiftbefalingsmand over Aggershuus Stift og Amtmand over Aggershuus Amt.

Hr. Christopher Scholler, Ridder af Dannebrog, Conferens-Raad og Berg-hauptmand Nordenfields.

Hr. Stie Tønsberg Scholler, Kammer-Herre og Conferens-Raad.

- Hr. Diederich Otto von Grambow,
Stiftsbefalingsmand over Trondhiems-
Stift og Amtmand over Trondhiems-
Amt, Kammer-Junker, samt Medlem af
det Indske Selskab i Göttingen.
- Hr. Hans Hagerup, Stiftsbefalingsmand
over Christiansands-Stift, og Amtmand
over Nedens-Umt sammesteds.
- Hr. Friderich Mannelstad, S. S. Theologiæ
Doctor og Professor, Biskop over Aggers-
huus-Stift, samt Medlem af det Kon-
gelige Danske Videnskabers Selskab.
- Hr. Georg Friderich von Krogh, Oberst
for det første Trondhiemske National-Regi-
ment og Kammer-Junker.
- Hr. Isach Coldevin, Second-Major ved det
første Trondhiemske National-Regiment.
- Hr. Joachim Hagerup, virkelig Kam-
mer-Raad, Assessor i Berg-Amtet Nor-
denfields, og Kobber-Tiende-Skriver.
- Hr. Otto Holmboe, Doctor Theologiæ,
Stiftsprovst, og Sogne-Prest til vor
Frelseres Kirke i Christiania.
- Hr. Peter Tønder Nordal, Præsident i
Trondhiem.

Hr.

- Hr. Jacob Tode, Philosophiæ Magister,
Stifts-Provst og Sogne-Præst til Dom-
Kirken i Trondhiem.
- Hr. Ole Koss, Provst over Dalenes Prov-
stie, og Sogne-Præst til Orkedalen.
- Hr. Peder Hersleb, Provst over Nume-
dals Provstie, og Sogne-Præst til Fosnes.
- Hr. Ludvig Friderich Broch, Præpositus
honorarius, og Sogne-Præst til Nærøen.
- Hr. Peder Krogh, Provst over Øster-Ind-
herred og Sogne-Præst til Vardalen.
- Hr. Hans Bernhoft, Philosophiæ Magi-
ster, Provst over Vester-Indherred og
Sogne-Præst til Otterøen.
- Hr. Marcus Friderich Bang, Diaconus
ved Dom-Kirken i Trondhiem, og Sel-
skabets Casserer.
- Hr. Anders Bredal Wessel, Sogne-Præst
til Aasiorden.
- Hr. Hans Steenbuch, Sogne-Præst til
Meelhuus.
- Hr. Ole Jrgens, Sogne-Præst til Faaberg
i Aggershuus-Stift.

Hr. Peter Mandulf, Foged over Indersens Fogderie i Trondhiems-Amt.

Hr. Jens Lemvig Bull, residerende Cappellan til Dværnas, og Sogne-Præst til Griip.

Hr. Peter Daniel Baade, Sogne-Præst til Bieve Fov i Sielland, hvilken, før end han blev kaldet her fra Trondhiem, var beskicket til Bibliothecarius.

Hr. Jacob von der Lippe Paresius, Studiosus Theologiæ, Tegner og Inspector over Selskabets Natural-Kammer.

Første

Trykfeil i den Tredie Drel.

Side 521. Linie 22. C dobbelt læs: C er dobbelt
 S. 527. L. 17. naar den, l. naar der. S. 533.

L. 2. 5. l. 3. S. 540. L. 1. 2, $\sqrt{\frac{12}{4}}$ l. 2, $\sqrt{\frac{12}{4}}$

$\sqrt{\frac{12}{4}}$ S. 546. 20. Tab. I. l. Tab. IX. S. —

L. 23. Tab. II. l. Tab. X. S. — L. 25. Tab. III.
 l. Tab. XI.

NB, Ligeledes paa alle efterfølgende Steder
 for Tab. I. II. III. l. IX. X. XI.

Paa Fig. I. Tab. IX. nedentil paa den yderste
 Kant af Monochordon, lige for O, er udeladt Bog-
 staven U. Ligeledes Tallet (25.) som bemerker det
 Cirkelagtige Hul paa Siden af Monochordon, lige
 over Knappen (x.) Saa er og Claveer-Tasterne beteg-
 net med Bogstavene g. g. g. som skulde være Tallene
 9. 9. 9.

Paa Fig. I. Tab. X. nedentil paa Monochor-
 dons yderste Kant, over den nederste Dør, er ude-
 ladt Bogstaven (v.)

Paa Fig. I. Tab. XI. staaer Tallene (24.) og
 (25.) ikke paa deres rette Steder; Thi (24.) skal
 staae over Fieren for at betegne samme, og (25.)
 skal staae i stæden for (24.) som bemerker det Cirkel-
 agtige Hul. I samme Tab. og Fig. findes Claveer-
 Tasterne betegnet med Bogstaven g. som skal være
 Tallet (9.)

Trykfeil i den Fierde Deel.

Side 19. Lin. 9. Hav *Ext* læs: *Hav:Ext.*
 S. 26. L. 16. *λαίμος* l. *λαίμος*. S. 57. L. 22.
 Hoved *Grene* l. Hoved-*Grene*. S. 121. L. 24. *sin*
egen l. *sin* *egne*. S. 130. L. 17. *ei* . . . *udslertes*.
 S. 134. L. 13. *Fordervelser* l. *Fordervelse*. S.
 137. L. 5. *forefalder* l. *forefalde*. S. 144. L. 26.
Portugisfers l. *Portugiser*. S. 156. L. 30. *Skri-*
benter l. *Stribenter*. S. 163. L. 27. *Troecene* l.
Troezene. S. 181. L. 20. *vis* l. *vis*. S. 183.
 L. 6. *hexametriske* l. *hexametriske*. S. 184. L. 6.
Prolenæus l. *Ptolemæus*. S. 227. L. 30. *tilloddet*
 l. *tillod det*. S. 238. L. 20. *Thimotheus* l. *Ti-*
motheus. S. 241. L. 19. *Andocides* l. *Andoci-*
dis. S. 247. L. 26. *Poliocretes* l. *Poliorcetes*.
 S. 254. L. 21. *Conforinus* l. *Cenforinus*. S. 264.
 L. 30. *Agessilaus* l. *Agesilaus*. S. 265. L. 19.
opbaarne l. *oppebaarne*. S. 302. L. 2. *For* l. *For*.
 S. 319. L. 18. *Guld:grøn* l. *Guld:grøn*. S. 325.
 L. 20. *pedibusqvis* l. *pedibusqve*. S. 338. L. 14.
bageste, *mørke* l. *bageste mørke*. S. 339. L. 5.
Phalæ l. *Phalæna*. S. 341. L. 13. *Tinneal*. *Tinea*.
 S. 348. L. 10. *sortte* l. *sorte*. S. 370. L. 9. *caru-*
leris l. *caruleis*. S. 381. L. 20. *sidst* *i Junii*
Maaned l. *sidst i Junii Maaned*. S. 393. L. 26.
Nordmøe l. *Nordmör*. S. 418. L. 19. 20. *lyse-*
gule l. *lyse:gule*.